

DE OOSTENDSE JAREN VAN KANUNNIK DUBOIS

door Ivan VAN HYFTE

Wellicht zegt de huidige generatie de naam “Karel Dubois” weinig. Hij heeft geen straatnaam bij ons (in Roeselare wel); hij bracht geen universele beweging op gang zoals Cardijn of Baden Powell; hij haalde de geschiedenisboeken niet, tenzij in publicaties over de Vlaamse Beweging. Toch is het een man die als bezielende stichter van de jeugdbeweging KSA bij veel jongeren hun jeugd sterk heeft beïnvloed. Al ligt de tijd van vendels, landsknechten, slaande trom, optochten en “gouwleiders” al een eind achter de rug, toch is naast de Chiro en de Scouts KSA Oostende Meeuwennest met zijn 750 leden niet uit het straatbeeld verdwenen.

Even terug in de tijd.....

Op 15 juli 1895 geeft bakker Charles Dubois (1) de geboorte aan van een zoon. Naar aloude traditie geven begoede Franssprekende burgers hun kinderen Franse voornamen. Charles, Emile, Polydore, Marie Dubois wordt in de geboorteregisters genoteerd. Het blijft voor de ouders bij dit ene kind nadat ze, vier jaar terug, hun pasgeboren zoon hadden verloren (2).

Welstellende burgers waren de Dubois ongetwijfeld. Naast een bloeiende bakkerij in de Kapellestraat 22 had de meester-bakker, bekend om zijn boterkoeken en broodjes, zes knechten en een huishoudster. Daarnaast bezat hij enkele vissersboten en een pak aandelen in de “Crédit Hypothécaire d’Ostende” waar zijn broer Emile directeur van was (3). Moeder Elisa Van der Meulen (4) is voortdurend bedlegerig zodat er van een echt gezinsleven weinig in huis komt. Charles is amper zes als ze de strijd tegen haar ongeneeslijke ziekte verliest. Haar hardwerkende man geeft zijn winkel op en trekt met de kleine naar de Nieuwpoortsesteenweg 53 om er te rentenieren.

Het hoort nu eenmaal bij zijn stand om zijn zoon school te laten lopen aan het Collège Episcopal Notre Dame van zijn geboortestad. In 1902 volgt die er de lagere afdeling om na een voorbereidend jaar, in 1906-1907, de Grieks-Latijnse Humaniora aan te vatten. Veel van zijn medestudenten behoren tot de Franssprekende elite en waren, net zoals hij, in hun vrije tijd lid van de plaatselijke hockeyclub. Zijn Vlaamsgezinde klasgenoten trokken wel eens voor hem de neus op. Sommigen waren in het grootste geheim lid van de studentenbond “De Spugge”, een afkorting van “Sint-Pietersgilde” (5). Onder de stichtende leden vinden wij Hendrik Baels terug, de latere gouverneur van West-Vlaanderen. Die gilde was het gevolg van het ontluikend verzet tegen een volksvreemde sfeer zoals hun principaal Albert Krelly voortdurend etaleerde tegenover ouders, leerlingen en priester-leraars. “Monsieur l’abbé, on ne parle que le français aux élèves”. Ook buiten de lesuren moesten zijn leerkrachten enkel Frans spreken met hun leerlingen.

11 december 1908. De jongen uit het vijfde Latijnse is dertien jaar en ontdekt thuis het levenloze lichaam van zijn vader. Als wees gaat hij inwonen bij zijn oom, de bankier Emile Dubois en zijn tante Pauline Vanpoelvoorde in de Brabantstraat 3 die na de dood van hun drie kinderen (6) als pleegouders een nieuwe opvoeding ter harte nemen.

In de Poësis komt de definitieve kentering. Zonder dat het on-vlaams pleeggezin het weten, wordt Karel lid van de Sint-Pietersgilde. De flamingant is geboren. In het Retorica-jaar 1912 verandert zijn leven helemaal. Voor de jaarlijkse retraite nodigt de veel tolerantere principaal Joseph Desmet een Kapucijnenpater uit, Julius Devos, klasgenoot van Albrecht Rodenbach, die in 1875 weggestuurd was van het Roeselaars Klein Seminarie omwille van zijn Vlaamsgezindheid. Dubois is een en al jeugdig enthousiast bij het horen van al die Vlaamse strijdlust. Na de laatste voordracht bedankt hij, als een volleerd redenaar, pater Julius en nodigt hem uit op het Vlaams feest dat De Spugge in de vakantie

zal houden. Daar zou de nieuwe vlag van de gilde – een ontwerp van de Brugse kunstenaar Joe English – gewijd worden.

Als laureaat verlaat hij de retorica cum laude. Op 31 juli 1913 neemt hij deel aan het toelatingsexamen voor de afdeling wijsbegeerte aan het Klein Seminarie van Roeselare waar hij zijn eerste jaar eindigt als derde in uitmuntendheid.

Een tweede jaar zat er niet meer in: België was in oorlog. Zoals velen vlucht het gezin Dubois naar Engeland. In oktober 1914 vinden wij hem terug in Ierland waar hij aan het Mungret's College van Limerick studeert bij jezuïeten. Voor niet lang want hij wordt opgeroepen voor een opleiding van brancardier. Op 6 april 1916 vertrekt hij naar het front waar achter de linies een politiek geëngageerd verzet groeit: de Frontbeweging. Op 2 oktober 1918 wordt hij bij een groot offensief in Moorslede zo zwaar gewond dat men een beenamputatie overweegt. Later zou de bekende Brugse chirurg Sebrechts nog operaties uitvoeren om de splinters weg te halen. Hij wordt overgebracht naar het "Hôpital Océan" van De Panne waar hij verneemt dat zijn pleegvader, nonkel Emile, in Londen is overleden.

Vanaf 1919 hervat hij zijn seminariestudies in Brugge onder het streng tuchtregime van Mgr. Waffelaert. Eventjes heeft hij als seminarist mogen les geven aan de retorica van zijn Oostends college.

Tante Pauline heeft zijn diakenwijding niet meer mogen meemaken. Zij overlijdt op 19 mei 1921. Het huis in de Brabantstraat en de aandelenportefeuille komen hem toe. De meid mag in de woning blijven waar in 1928 de stichtingsvergadering van de KSA plaatsgrijpt (7).

Uiteindelijk wordt hij op 23 december 1922 tot priester gewijd. Tijdens zijn eremis in de Sint-Petrus en Pauluskerk valt hij languit op de grond, nog altijd een gevolg van zijn blijvende invaliditeit.

Tot zover zijn Oostendse episode.

Enkel een gedenkplaat, aangebracht in de hall van het Onze-Lieve-Vrouwcollege herinnert aan deze bijzondere oud-leerling en stadsgenoot die op 61-jarige leeftijd na een slepende ziekte te Roeselare overleed.

VERWIJZINGEN

- (1) Charles Dubois (1848-1908) komt uit een familie van bakkers. Zowel zijn vader, Charles Ignace (1822-1870), gehuwd met Charlotte David (1821-1886) als zijn grootvader Ignace François (1795-1866), gehuwd met Maria Antonia Declerck (°1789) waren bakkers.
- (2) Charles Emile Dubois , °09 feb 1891.
- (3) Emile Auguste Dubois (1853-1918) was gehuwd met Pauline Marie Vanpoelvoorde (1854-1921), dochter van Jean Baptiste Vanpoelvoorde en Emiliana Verbrughe. Het echtpaar woonde aanvankelijk in de Kaaistraat nr. 11 (vanaf 1889 nr. 10) waar het een drukkerij en winkel uitbaatte. (zie Annuaire Stracké 1887, p. 133.
- (4) Elisa Van der Meulen (1863-1901) afkomstig van Tielt. Dochter van Johannes Van der Meulen en Maria Merchier.
- (5) R. Vancraeynest en A. De Groeve, "Onze-Lieve-Vrouwecollege Oostende 1842-1992, p. 90-91.
- (6) Marie Dubois 1884-1900.
Martha Dubois 1887-1889.
Cécile Dubois 1888-1889.
- (7) R. Vancraeynest en A. De Groeve, op. cit., p. 132-133.